

Szlama Tiborné

Egy mátraaljai kis faluból a Simonyi-serleg kitüntetésig

Kedves Kollégák!

*„Valaki az Értől indul el
S befut a szent, nagy Oceánba”
(Ady Endre)*

A Kiszánai Szent Imre Általános Iskola Heves megyében, a mátraaljai Kiszánán található. Az épület a falu szélén, barátságos környezetben helyezkedik el. Udvaráról szép kilátás nyílik a falura és egy XV. századi vár romjaira a faluközpontban. Iskolánk 2010-ben ünnepelte megalapításának 200. évfordulóját. Az 1810 óta fennálló intézményt még „királyi rendelvénny”-re hozták létre, majd legutóbb az Európai Unió támogatásával épült újjá 2006-ban. Településünk többnemzetiségű, ez megmutatkozik az iskola viszonylatában is. Mivel lakosaink között nagy számban vannak jelen a roma és a szlovák kisebbség tagjai, ennek megfelelően iskolánkban is nagy gondot fordítunk a nemzetiségi örökség megmentésére.

Iskolánk tanulóinak a létszáma jelenleg alig több mint 130, amelyből 70 gyerek kiszánai, a többiek a környező településekről, falvakból járnak be. Az iskola tanulóinak jelentős része (27%-uk) hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű. Iskolánk minden tanulója cigány népismereti oktatáson vesz részt szülői nyilatkozat alapján, nemzetiségi hovatartozásától függetlenül.

Nem tudok elfogultság nélkül írni erről az intézményről, hiszen általános iskolai tanulmányaimat magam is Kiszánán végeztem, 1993 óta pedig itt tanítok. 2005-től a magyar nyelv és irodalom tanítása mellett intézményvezetői feladatokat is ellátok. Büszke vagyok arra, hogy az iskola minden dolgozójának célja az intézmény népszerűvé tétele a gyermekek és szüleik részére. Évek óta olyan pedagógiai gyakorlattal dolgoztunk, amely a másságot természetesként kezeli, megmutatja, hogy mindenki lehet sikeres valamiben. A (cigány, szlovák) kisebbségi kultúra ápolását érték-ként kezeljük. Legfontosabb célkitűzésünk az intézmény magas szintű oktató-nevelő munkájának a megtartása, valamint az esetleges hiányosságok feltárása és kijavítása. Nyitottak vagyunk az új fejlesztések befogadására és arra is, hogy mentoráló intézményként a már jól bevált gyakorlati módszereinket más iskoláknak is megmutassuk, és segítséget nyújtunk az adaptálásukhoz.

Oktató-nevelő munkánk elismeréseként a Heves Megyei Pedagógiai Intézet (jelenleg Pedagógiai Oktatási Központ) a 2005/2006-os, a 2007/2008-as és a 2015/2016-os tanévben is intézményünknek adományozta a legjobb iskolának járó vándorserlegek egyikét a tanulmányi versenyeken elért eredmények alapján. Iskolánk az elmúlt évek során elnyerte az Erőszakmentes és Egészségtudatos Iskola, az Ökoiskola, majd az Örökös Ökoiskola címet. 2011 októbertől óta akkreditált Kiváló Tehetségpontként működünk, amely 2016 májusában az Európai Tehetség-támogató Hálózat részévé is vált.

Iskolánk tehetséggondozó tevékenysége szerteágazó. Magyartanárként mégis azt mondhatom, hogy az elmúlt évek munkájára vonatkozó igazi sikert az jelentette, amikor 2016. május 28-án Budapesten átvehettük a Magyar Nyelvtudományi Társaság oklevelét és a Simonyi Zsigmond-serleget az iskolában folyó kiemelkedő pedagógiai munka elismeréseként. A Simonyi Zsigmond-serlegig olykor megfeszített munka, a magyar nyelv iránti elkötelezettség vezetett. Több mint 23 éves pályámra visszatekintve úgy gondolom: jól felépített, megtervezett anyanyelvi nevelést teremtettünk meg a kishánai diákok számára. 1997 tavaszán rendeztük meg az első körzeti helyesírási versenyünket a helyi és a környező települések iskoláiba járó tanulók részvételével. (Ugyanezen a megmérettetésen a 2015/2016-os tanévben már 13 település iskoláinak 119 tanulója vett részt.) Elmondható tehát, hogy 1997-ben kezdődött meg tanulóink felkészítése először a körzeti versenyre, majd a Simonyi Zsigmond helyesírási versenyre a helyesírási szakkör keretei között.

Mindezek mellett több tanulónk olyan tapasztalatokra tett szert iskolánk diáklapja, a Sulilap szerkesztői munkálatai során, hogy dobogós helyezést ért el a Diákújságírók Egyesülete (DUE) országos versenyének diákújságírói kategóriájában. Három éve csatlakoztunk a Magyar Lapkiadók Egyesülete Olvasásra Nevelési Bizottságának HÍD (Hírlapot a Diákoknak) programjához. Célja, hogy a sajtótermékeket az iskolai oktatási tevékenység folyamatában használjuk fel. (Igaz, az idei tanévben az előző években biztosított újságok, folyóiratok segítségével valósítjuk meg olvasásra nevelő törekvéseinket.) A kapott újságoknak nagy hasznát vesszük, a gyerekek szívesen olvassák a szünetekben az osztálytermekbe és a könyvtárba kitett példányokat. Sokat beviszünk magyarórára, napközis foglalkozásra és tanulószobára is, ahol különböző feladatokat oldanak meg velük a tanulók.

Egyik kedvencük a kihívásos verseny, amelynek során mindenki megkapja ugyanazt az újságot, és fel kell készülniük egy adott rész meghangosításából. Figyelniük kell a hangsúlyra, a hanglejtésre, a hangszínre, valamint a beszédtempóra, és természetesen minél kevesebb hibával kell felolvasniuk. Nagy sikere van a duzzasztó és apasztó olvasásnak is. Ekkor először az ügyesebb gyerekek olvasnak fel, majd tanári felszólításra a gyengébbek is csatlakoznak hozzájuk. Mivel tapasztalataim szerint a tanulók odafigyelnek egymásra, megfelelő tempót tartanak ahhoz, hogy senki se maradjon le, végül mindenki szívesen olvas, és a gyengébbek is magabiztosabbá válnak. Érdekes és népszerű játék a betűstaféta, a mondatszomszédok, a szócsozor és a szólánc is.

Hogyan jutottunk el Kishánáról a Simonyi-serleg kitüntetésig? Próbálok az elmúlt 23 év munkáját összegezni, de nehéz megfogalmaznom a választ. Tudom, hogy munkám során mindig nagy hangsúlyt fektettem a tankönyvválasztásra. Tudom, hogy a sikernek nem titka van, hanem ára, és ezt a diákjaimban is tudatosítanom kell. Kevés, ha csupán hetente egy-két órát foglalkozunk az anyanyelv ápolásával. Csak akkor érhetünk el eredményeket, ha a hét minden napján hangsúlyt fektetünk az anyanyelvi nevelésre, és célzottan készülünk egy-egy versenyre.

Egy-egy ilyen cím, kitüntetés azért nagy szó a számomra, mert mindazok mellett, hogy örülünk neki és büszkéek vagyunk rá, megfogalmazódik bennem az is, hogy mivel érdemeltük ki. Mi csak dolgoztunk, tettük, amit jónak ítéltünk meg, és diákjainkat is erre sarkalltuk. Természetesen nyilvánvaló az is, hogy a magyar nyelvi órák, az olvasásra nevelés, az iskolai diákújság és rádió, a versenyszervezések,

a rendszeresen és sűrű gyakorisággal megtartott helyesírási szakkörök és a tehetséggondozó műhely, továbbá tehetséges diákjaink kitartó munkája mind hozzásegített bennünket a Simonyi-serleghez.

Csak meg kell látnom, és fel kell ismernem, hogy melyik diákom az, aki tehetsége mellett szabadidejét is szívesen áldozza az anyanyelv művelésére. Azután az út már adott: befutni „a szent, nagy Oceánba”.

Tisztelettel:

Kisnána, 2016. november 25.

Szlama Tiborné
magyar nyelv és irodalom szakos tanár
Kisnánai Szent Imre Általános Iskola

Szlama, Tiborné: From a small village in Mátraalja to the Simonyi-cup award

Az írás szerzőjéről

Szlama Tiborné

intézményvezető, magyar nyelv és irodalom szakos tanár
Kisnánai Szent Imre Általános Iskola

szlamatiborne[kukac]gmail.com